

Žalm 36; Salvátor 17.1.21

Pro předního zpěváka. Pro Hospodinova služebníka, Davidův.

2 Tak zní vzpurný výrok svévolníka: „Nemám v srdci místo pro strach z Boha.“ A to do očí mu říká. 3 Lichotí si ve svých očích, a tak bude shledán vinným, hodným nenávisťi.

4 Slova jeho úst jsou ničemná a lstivá, přestal jednat rozumně a dobře. 5 Vymýšlí si na svém lůžku ničemnosti, postavil se na nedobrou cestu, neštítí se zlého.

6 Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. 7 Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tuň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek, Hospodine. 8 Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože! Lidé se utíkají do stínu tvých křídel.

9 Osvěžují se tím nejtuchnějším z tvého domu, z potoka svých rozkoší jim napít dáváš. 10 U tebe je pramen žití, když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo.

11 Uchovej své milosrdenství těm, kdo tě znají, a svou spravedlnost těm, kdo mají přímé srdce. 12 Kéž na mě nevtrhne zpupná noha, ruka svévolných kéž ze mne neučiní štvance! 13 Ano, pachatelé ničemnosti padli, jsou sraženi, nejsou schopni povstat.

„Když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo“, vyznává žalmista. A klidně přiznejte, že nám to zní jako protimluv. Že to žalmistovo vyznání **provokuje naši každodenní zkušenost**: Copak není světlo každodenní samozřejmostí? Copak není jednou z podmínek života? Copak si v případě potřeby prostě neblíknem vypínačem, nebo aspoň neposvítíme mobilem? A čtenáři znalí bible mohou namítnout, copak světlo není součástí stvořitelského řádu od samého počátku? To potřebujeme ještě nějakou Hospodinovu baterku či speciální osvětlení, abychom uviděli světlo? Žalmistovo vyznání zní v chrámu. Rozsvěceli tam sedmiramenný svícen, jehož světlo shromážděnému lidu připomíná – vám je světlem Hospodin. **Kdy a kde** se ale Hospodin svému lidu světlem **stal**? Ptáme-li se po "Hospodinově speciální svítilně", která teprve rozsvítí světlo, jež máme spatřit, posílá nás odpověď biblických vyznavačů do příběhu vysvobození. Když se otroci vysvobození z poddanství domu otroctví a smrti vydali na neprošlapanou úzkou cestu, na cestu otevřenou Hospodinovým milosrdenstvím i soudy, na cestu pravdy a naděje, stal se jim při tom dlouhé putování k svobodě, putování spásy – světlem sám jejich Bůh: *Hospodin pak předcházel je ve dne v sloupu oblakovém, aby je vedl cestou, v noci pak v sloupu ohnivém, aby svítil jim, aby ve dne i v noci jítí mohli.*

Bylo to zvláštní světlo. Ozařovalo cestu, kterou by se sami nevydali ani náhodou, protože ji navzdor každodennímu slunečnímu svitu prostě neviděli. Zahánělo černé myšlenky, že zůstali na cestě sami. Do srdce vlévalo světlo důvěry, že ta cesta má budoucnost. A ve chvíli, kdy jim totálním zatměním hrozila neporazitelná egyptská eskadra smrti, která se přiřítla ten pochod svobody do zaslíbené země zarazit, stal se Hospodin světlem, rozdělujícím a oddělujícím: „*smrtonosnému vojsku Egyptských se stal oblakem a tmou, Izraelským pak osvěcoval noc.*“ Světlo Hospodinovy záchrany, naděje a předivné vysvobozující moci svítilo Izraelcům navzdor jejich beznaději a nevěře, kdežto sebejistým reprezentantům otroctví a smrti zhaslo vypínač – a s ním zhasla i moc a sláva jejich neporazitelnosti.

Teprve díky tomuto příběhu můžeme líp porozumět, proč se o tomto Bohu hned na počátku říká "oddělil světlo od tmy": Tak jako oddělil moc zhouby od vysvobozeného lidu a ozářil cestu noční cestu uprostřed moře, aby se nakonec vyloupila jako stezka života – tak oddělil i světlo od tmy. A potkat tohle světlo, světlo těchto činů a tohoto příběhu, to není automaticky se opakující samozřejmost, to je DAR. Dar, který ti zasvítí do života, když se vyprávějí příběhy spásy Hospodinovy. Ať už je jejich aktérem Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův – nebo Kristus. Vždycky jde o příběh, jehož světlo tmy nepohlčí.

A když pak tohle zvláštní světlo nasvítí naše rozbřesky, rána, svítání – i naše šera a stmívání, to je teprve světla! Pak nás nemusí tížit, jak se krátí dny a leckomu prodlužují noční chmury a přístrachy. To pak nemusíme jen odevzdaně čekat, až nám střídání ročních období – anebo období bez pandemie – nadělí zas o trochu víc světla a chuti do života. Když nám své světlo rozsvěcí náš Pán, nezáleží už na tom, kolik ho příroda, elektrárna či momentální poměry nadělí. Proto děti Izraele nezačínají den pohansky o půlnoci, když už je jisté, že se tmy začnou krátit, ale s nadějí ho začínají už večer: Když se stmívá, a ještě nic nenasmědčuje novému světlu, už tehdy můžeš začít nový den. Protože světlo dává ten, který ho rozsvítil v příběhu záchrany. A rozsvítil ho jako světlo naděje, očekávání a své darované blízkosti – jako slovo, které svítí právě navzdor temnotám.

Proto nás nemusí zdeptat ani vpády těch temnot, na něž jsme nebyli připraveni a které jsme v navyklém koloběhu života nečekali. Čas epidemie svým umrtvujícím příkrovem zhasil leckjaké naděje či projekty léta budované. Vystavil mnoho lidí neznámé nejistotě, úzkostem, existenčním obavám. A to nemluvím o těch, kdo jsou nemocí přímo ohroženi nebo ztratili své blízké. Žalmista to bere vážně – a zároveň vyznává: Navzdor takovým temnotám, a uprostřed nich – stává se Hospodin světlem. I proto nás žalmy vyučují, kudy vede příběh naděje a vysvobození. A o světelné intenzitě tohoto vyprávění pro naši životní cestu ujišťují: *Svíce nohám mým jest slovo tvé, a světlo stezce mé.*

Žalmistovo vyznání o jedinečném světle zní sice v při bohoslužbách, ale neříká svá slova v nějaké bublině, neproniknutelně izolované od běžného životního provozu. Dokonce dnes nemusíte ani přepínat na zpravodajské relace, protože ubíjející průšvihy všedních zkušeností připomíná celá první polovina žalmu, který jsme slyšeli. A můžeme ji slyšet jako jeden velký povzdech: Jak snadno se prosadí lež a všelijaké *fake news* nebo svévolné překrucování dobrých Hospodinových příkazů! Jak snadno lze cynicky zlehčit milosrdenství, pravdu a spravedlnost! Ta prohlášení („*tweety*“) bezskrupulózních svévolníků, která na začátku žalmista cituje, to je řeč arogance. Je to arogance moci, která začíná jako arogance lži, vědomá, chladnokrevná kalkulace, že lež nemá nohy zdaleka tak krátké, jak praví lidová moudrost – a že jednou zasetou lež už nepůjde z pole tohoto světa vykořenit. Naposledy se nám tato bezskrupulózní arogance předvedla při pochodu Trumpových stoupenců na washingtonský Kapitol. *Fašismus skoro vyhrál*, komentovala to pravnučka TGM a newyorská příznivkyně našeho sboru Charlotta Kotíková.

Ty plody temnoty lidského cynismu a to, jak snadno se prosadí, žalmistu trápí. Ale tím, že to přednesl, to vše také postavil do Hospodinova světla. A co to znamená, když světlo Hospodinova milosrdenství a spravedlnosti osvíti svět lži, manipulace a polopravd?

Znamená to jasně vidět, když někdo nenávisťně obviňuje celé lidské skupiny, ať už jsou to přistěhovalci nebo novináři, lže nám a zahání nás do temnot, byť by tisíckrát vykřikoval, že jen on je ten jediný správný světlonoš. A kdo vykřikuje, že omyly a chyby dělají jen ti ostatní, rozprostírá temnotu nelidskosti, i kdyby tisíckrát tvrdil, že předstírá "alternativní fakta". Kdo očerňuje každého, kdo ho kritizuje, lže, i kdyby tisíckrát tvrdil, že nás dovede ke světlým zítřkům.

Mimochodem, právě současná situace ukazuje, že země, kde rozhodují manipulující cynici a populističtí tluchobové, zvládají nápor epidemie daleko hůř, než země, kde vládnou premiérky, které berou ohledy na slabé a zranitelné – a zároveň dokážou vzbudit u lidí důvěru, že přijímaná opatření rozsvěcí světlo na konci tunelu.

Doba, kterou prožíváme, nás ale tříbí i docela osobně – právě i v tom, abychom se rozhodli, v čem vidíme budoucnost, „světlo na konci tunelu“. Zdali ho vidíme ve spolulidství, jež bere milosrdný ohled na slabé a zranitelné, hledí jak je podpořit, posílit naději, nalézt pravou útěchu – anebo v sobectví, jež jako program vyhlašuje „na nikoho nebudem brát ohled ani se omezovat, stejně přežijí jen ti nejsilnější.“ Naše životní kroky chce při takovém třibení inspirovat vyznání, jímž žalm vrcholí, a to otevírá jinačí výhledy: *TVOJE milosrdenství – sahá od země až po nebesa, Hospodine, volá žalmista. TVOJE pravda, spolehlivost a věrnost – dosahuje po oblaka. TVOJE zachraňující spravedlnost je nepohnutelná jak hory, na nichž se zvěstuje tvá záchrana. TVŮJ soud má jediný skutečnou hloubku.* A když nám toto slovo rozsvěcí světlo, můžeme jinak vidět i obzor dní, v nichž zrovna padáme nebo propadáme všelijakým temným chýrám. Když nám toto slovo rozsvěcí světlo, nebudeme podléhat náporům lži a arogance, ani se nenecháme oslepit světlem ramp, na nichž vystupují všelijaké dočasné superhvězdy. Když nám toto slovo rozsvěcí světlo, vyrostete znova důvěra, že Hospodinovo milosrdenství nezmizelo z povrchu zemského, a my mu můžeme otevřít své životy i každodenní situace. Když nám toto slovo rozsvěcí světlo, spatřujeme světlo. Světlo slova, díky němuž mizí temnoty z obzoru našich dní, i z obzoru světa, kde žijeme. Amen.

Píseň 196,1+2

In: Mnozí říkají: "Kdo nám dá užít dobrých věcí?" Avšak nad námi ať vzejde jas tvé tváře, Hospodine! Mému srdci dáváš větší radost, než mívají oni z hojných žní a vinobraní. Amen (Ps 4,7n)

Píseň 642

Modlitba

Do tvého světla stavíme teď své žití, Pane. Před tvou tvář přicházíme, s prosbou, ať její jas osvíti i nás. Přicházíme s pokorou, neboť tušíme, že vrhneš světlo i na slova, rozhodnutí a skutky, které bychom rádi skryli.

Ve světle tvé pravdy a milosrdenství vidíme o to ostřeji temnoty naší vlastní polovičatosti, nevěry, přizpůsobivosti. Místo co bychom dosvědčovali pravdu milosrdenství, spolulidství a záchrany, přizpůsobujeme se plíživým i viditelným tlakům lži, polopravd, předsudků. Bojíme se spolehnout cele na tebe a žít jen ze světla tvé záchrany. Ale ty nás zveš přicházet před tvou tvář s očekáváním, že tvá životodárnost, tvá věrnost přemáhá i temné a beznadějně stránky našich životů i tohoto světa. Příběhy tvé záchrany ať se stanou světlem, jež probouzí novou naději i nové výhledy. Vysvobod' nás, a svým světlem vyznač, kudy i pro nás vede cesta života. Amen

1. čtení Ex 13,17-18.20-22

Píseň 420,1-4

Kázání Žalm 36

Píseň 451,1-4+7

Ohlášky

Přímluvy *Přijď království tvé (podle Sv 280)*

SBOR: Přijď království tvé 3x ... Amen

SBOR + FARÁŘ

Na dně mých sil – mám-li všeho dost – *Přijď království tvé...*

Vládne-li svévole – vládne-li bezpráví – vládne-li strach – *Přijď království tvé...*

K těm, kdo jsou vyčerpáni – k těm kdo slouží nemocným – k těm kdo povzbuzují – *Přijď království tvé...*

K umírajícím – k osamělým – doprostřed bolesti – *Přijď království tvé...*

Doprostřed pochybností – doprostřed úzkostí – navzdor rezignaci – *Přijď království tvé...*

Inspirovat víru – dát zaznít pravdě – dát vyrůst naději – *Přijď království tvé...*

Do našich modliteb – do našich písní – do našich kroků – *Přijď království tvé...*

SBOR: Přijď království tvé 3x ... Amen

Otčenáš

Poslání

Nerozčiluj se kvůli zlovolníkům, nezávid' svévolníkům. Zlý žádnou budoucnost nemá, svévolníkům zhasne světlo. (Př 24,19n)

Sladké je světlo a vidět slunce je milé očím. (Kaz 4,7)

Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života."

Požehnání Nu 6

Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

Píseň 452